

PARTICIPAREA MINORILOR ȘI TINERILOR

De ce trebuie ei să participe activ la dezvoltarea de politici, programe și măsuri în context juridic

Acest material a fost realizat în cadrul FOCUS, un proiect cofinanțat prin programul Drepturi, Egalitate și Cetățenie al Uniunii Europene. Conținutul acestui material este responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu reflectă opiniile Comisiei Europene. Comisia Europeană nu poate fi trasă la răspundere pentru orice utilizare a informațiilor conținute în aceasta.

Cine suntem noi ?

Terre des hommes

Sprijin copiilor.

Terre des hommes este o organizație independentă, neutră și imparțială, care are ca scop protecția drepturilor copiilor. Delegația română contribuie la crearea unei lumi în care drepturile copiilor, așa cum sunt definite în „Convenția privind drepturile copilului”, să fie întotdeauna respectate.

Ce și-a propus proiectul nostru **FOCUS**

Terre des hommes Romania, Terre des hommes Grecia și Terre des hommes Ungaria au lucrat în implementarea FOCUS alături de Defence for Children Netherlands, Child Rights Centre – Serbia, Child Circle – Belgium și SAPI – Bulgaria.

Prin proiectul FOCUS, obiectivul nostru principal a fost acela de a ne asigura că minorii care vin în contact cu legea, ca victime sau actori ai faptei penale, primesc individual atenție și au acces la sprijin personalizat. De asemenea am vizat o mai mare capacitate a profesioniștilor din justiția juvenilă de a lucra multidisciplinar pentru a evalua copiii (fie ei victime sau infractori).

Orientările internaționale și bunele practici subliniază importanța unei abordări centrate pe copil, multidisciplinară și inter-agenții de gestionare a cazurilor în domeniul justiției copilului. Cel mai recent document produs la nivelul Uniunii Europene (UE) care se ocupă de justiția prietenoasă copiilor este Strategia UE privind drepturile copilului din 2021, care a fost elaborată pentru copii și împreună cu copiii. Copiii ar trebui să aibă acces la informațiile oferite într-un mod adaptat lor, astfel încât să poată ști în mod clar care sunt drepturile lor și, în acest caz, ce intenționează să facă UE pentru ei. „Conceptul de participare subliniază faptul că includerea copiilor nu ar trebui să fie doar un act de moment, ci și punctul de plecare pentru un schimb intens între copiii și adulții cu privire la dezvoltarea de politici, programe și măsuri în toate contextele relevante ale vieții copiilor” – CRC/C / GC/12.

Acest drept de participare este specificat în continuare de către comitet în Comentariul general 12 în cei cinci pași ai „Participării semnificative”. Pentru copii și tineri, participarea la dosare penale este dreptul lor. Când tinerii suspecti sau victimele sunt neinformați cu privire la procedură și nu pot comunica despre ceea ce li s-a întâmplat, aceștia pot rata oportunități esențiale pentru bunăstare. În schimb, când sunt luați în serios și se simt ascultați, sunt mai bine conectați la societate, cresc șansele ca ei să înțeleagă, să aibă încredere, să coopereze și să comunice mai bine cu autorități precum poliția, îngrijirea tinerilor și asistenții sociali. Participarea oferă tinerilor oportunitatea de a învăța la ce sunt buni, de a-și asuma responsabilitatea pentru acțiunile lor și de a se dezvolta într-un sens larg. Comitetul constată că participarea copilului este un instrument de stimulare a dezvoltării depline a personalității și a capacităților de evoluție ale copilului.

Pentru ca participarea să aibă efect, trebuie luați în considerare cinci pași conform Comitetului (GC 12):

- **Informare:** Copiii trebuie să știe despre dreptul lor de a-și exprima opinia și despre impactul pe care opiniile lor îl vor avea asupra rezultatului, cum ar fi posibilele decizii și consecințele acestora.
- **Ascultare:** Copiii trebuie să se asigure că adultul care este responsabil de audiere este dispus să asculte și va lua în considerare cu seriozitate ceea ce copilul a decis să comunice. Important aici este că participarea copiilor este voluntară și ar trebui să se desfășoare într-un mediu sigur în care copiii să se simtă liberi să-și împărtășească opiniile.
- **Evaluarea capacității copilului:** Dacă copiii sunt capabili să-și formeze propriile opinii, acestea sunt cântărite ca un factor semnificativ în soluționarea problemei. Trebuie dezvoltate bune practici pentru evaluarea capacității copilului.
- **Feedback:** opiniile copiilor primesc ponderea cuvenită. Aceasta înseamnă că trebuie să fie informați cu privire la rezultatul procesului, explicând modul în care au fost luate în considerare opiniile lor.
- **Plângeri, căi de atac și despăgubiri:** atunci când drepturile copiilor sunt nerespectate sau încălcate, trebuie să fie clar dacă se poate aborda medierea sau un mecanism de plângere.

Furnizarea de informații, sprijin și asistență copiilor îi ajută să își poată accesa drepturile. Acest lucru ar trebui realizat prin implicarea copiilor, ascultarea lor, luarea în considerare a opiniilor lor și obținerea consimțământului acestora.

Fiecare copil implicat într-o procedură penală – în calitate de victimă sau de suspect/acuzat – trebuie să participe la evaluarea nevoilor sale. Aceasta este realizată de personalul calificat, conform unei proceduri multidisciplinare în măsura în care este posibil. Acolo unde este adecvat, deținătorul autorității parentale sau alt adult relevant trebuie să fie prezent pe durata evaluării individuale pentru a oferi copilului sprijinul necesar.

Procesul de evaluare individuală ar trebui să fie mijlocul principal de a ne asigura că un copil poate participa la procedurile penale ca întreg, accesând în același timp garanțiile procedurale în vigoare în beneficiul lui.

Pentru a ne asigura că un copil are posibilitatea de a participa la evaluarea individuală, acesta ar trebui să primească informații și consiliere despre procesul de evaluare. Aceasta include asistență juridică oferită copilului, în special în măsura în care evaluarea acoperă orice circumstanțe pertinente pentru judecarea răspunderii penale a copilului. Copilul ar trebui, de asemenea, să primească sprijinul unui tutore independent în cazurile în care există un conflict de interese cu părinții sau în cazul în care nu este prezent niciun părinte.

Trebuie solicitate în mod expres punctele de vedere ale copilului cu privire la elementele cheie ale evaluării, iar constatările evaluării trebuie comunicate copilului într-un mod care este adecvat vârstei și nivelului lor de înțelegere.

Este necesar să existe garanții de protecție a datelor pentru a păstra confidențialitatea copilului.

În centrul tuturor proceselor de evaluare individuală se află necesitatea de a se concentra asupra circumstanțelor fiecărui copil, de a-l împuternici pe copil să-și acceseze drepturile procedurale și de a oferi diferitelor agenții și profesioniști implicați în proces informații care să-i ajute să decidă și să pună în aplicare măsurile specifice solicitate.

Câteva întrebări sunt relevante pentru a ghida acțiunile specialiștilor care trebuie să se asigure că respectă dreptul copilului la participare în demersurile care îl vizează:

- A fost copilul informat cu privire la toate procedurile care îl privesc? A înțeles copilul informațiile transmise, iar specialiștii s-au asigurat concret de acest lucru?
- Este copilul sprijinit pe parcursul procedurilor în care este implicat? De cine și în ce fel?
- Au fost abordate/luate în calcul nevoile speciale ale copilului?
- S-a cerut consimțământul copilului în diferite etape și pentru diferite proceduri care îl privesc, conform legislației?
- Cât de prietenoase cu copilul sunt procedurile aplicate și contextele în care acestea se desfășoară? Încurajează acestea participarea copilului?
- Cum poate participa concret copilul în fiecare procedură/ etapă a procesului în care este implicat?
- A fost copilul încurajat să-și exprime opiniile? În ce măsură și cu privire la ce anume au fost solicitate și auzite opiniile copilului?
- În ce măsură și cu privire la ce anume au fost respectate opiniile copilului?
- În ce fel poate copilul accesa informații despre propria persoană referitor la situația în care este implicat?
- În ce fel se respectă intimitatea copilului pe parcursul procedurilor în care este implicat? Modul în care se face acest lucru este de natură să încurajeze participarea sa?
- Cât de accesibile sunt pentru copil toate informațiile și deciziile care i-au fost prezentate?

Terre des hommes Romania, Terre des hommes Grecia și Terre des hommes Ungaria au lucrat în implementarea FOCUS alături de Defence for Children Netherlands, Child Rights Centre – Serbia, Child Circle – Belgium și SAPI – Bulgaria.

Child Rights Centre

CHILD
CIRCLE

DEFENCE for
CHILDREN

Terre des hommes
Helping children worldwide.

SAPI

Centar za prava deteta